

ශ්‍රී ලංකාවේ කඩොලාන සඳහා ආර්ථික සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සැකසීම පිණිස කඩොලානයන්හි විවිධ ප්‍රයෝජනයන්ගේ ප්‍රමුඛතා අනුපිළිවෙල නිර්ණය කිරීම.

ලෝකාධි පින්තෝ

සත්තව විද්‍යා අංශය, ශ්‍රී ලංකා විවෘත විශ්ව විද්‍යාලය, (1986 සැප්තැම්බර් මාසයේ තායිලන්තයේ පුකට් දිවයිනේ පැවැත්වුණු කඩොලාන කළමනාකරුවන්ගේ විශේෂ වැඩමුළුවට ඉදිරිපත් කළ ලිපිය)

සාරාංශය

ශ්‍රී ලංකාවේ ඇත්තේ කුඩා කඩොලාන බිම් ප්‍රදේශයකි. ජනගහන ව්‍යාප්තිය සහ සංවර්ධන කටයුතු වල ප්‍රතිඵල වශයෙන් ඊට තර්ජන එල්ලවී ඇත. ජලජ විද්‍යාත්මක කටයුතු සහ ඉඩම් ගොඩනැගීම කඩොලානයන්ට එල්ලවී ඇති ප්‍රධාන තර්ජන වන අතර බෙල්ලන් සහ දර ඉවත් කර ගැනීම කඩොලාන පරිසරය කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති කරයි. කඩොලාන පරිසරයෙන් විවිධ ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීම පිණිස මෙම ප්‍රදේශ සිතියම් ගතකර වර්ග කිරීම සඳහා ප්‍රයත්න දරණු ලැබේ.

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ කඩොලු බිම්, වෙරළබඩ ප්‍රදේශය ඔස්සේත්, කලපුවල මුදු බොකුවල සහ ගං මෝයවල් අවටත්, හෙක්ටෙයාර් 6000 - 7000 ත් අතර භූමි ප්‍රදේශයක කඩින් කඩ පැතිර ඇත. මේවායේ මිශ්‍ර ශාක පද්ධතියක් වශයෙන් වර්ග 28 කට පමණ අයත් කඩොලු ශාක පැතිර පවතී. වියළි කලාපයේ කඩලාන ලවන සහිත වගුරු බිම් හා එක්ව පිහිටා ඇත. එවැනි ප්‍රදේශවල ප්‍රමුඛ කඩොලු ශාකය වන්නේ *Avicennia marina* හෙවත් මඩ ගසය.

1. පරිසර පද්ධතියෙන් ප්‍රතිලාභ ලබන්නෝ

ශ්‍රී ලංකාවේ කඩොලාන පරිසරයේ ප්‍රධාන ප්‍රතිලාභීන් වන්නේ වෙරළබඩ වාසීන්ය. ඔවුන්ගේ ජීවිතය ප්‍රධාන වශයෙන්ම මසුන් මරන්නාවූයේ, සාම්ප්‍රදායිකව ඔවුන් ඔවුන්ගේ ඵද්නෙද පිටත කටයුතු සඳහා කඩලාන පරිසර පද්ධතිය උපයෝගී කරගනිති. උතුරේ බිවර කාර්මිකයන්ට එහි දැනට පවතින තත්ත්වය හේතුකොටගෙන කඩලාන සම්පතීන් ප්‍රයෝජන ගත නොහැකිවීම කනගාටුවට කරුණකි.

ජලජ විද්‍යාත්මක කටයුතු වැනි වානිජමය ව්‍යාපාරයන් සඳහා කඩොලාන විශාල පරිමාණයෙන් උපයෝගී කර ගැනීම ආරම්භ වූයේ මෑත වසර වලදීය.

2. කඩොලානයන්ගෙන් නිෂ්පාදන ඉවත්කර ගැනීමෙන් ලබන ප්‍රයෝජන සහ කඩොලාන කෙරෙහි එයින් ඇතිවන බලපෑම.

වෙරළබඩ වාසීන් කඩලානයන්ගේ ප්‍රයෝජන ලබති. ඔවුන් ලී කණු, ධීවර ආම්පන්න, ධීවර යාත්‍රා සහ වැනිත් වර්ග සාදා ගැනීම සඳහා කඩොලු දැව යොදා ගනිති. කඩලාන ජලයෙන්, ඉස්සන්, කකුළුවන් සහ මසුන් ලබා ගනිති. කකුළුවන් ඉස්සන් සහ අලංකාර මසුන් අපනයනය කිරීම වාසිදායක කරගෙන යනු ලබන ව්‍යාපාරයකි.

ඇතැම් මසුන් මරන්නාවූත් ශ්‍රී ලංකාවට විශේෂ වූ මස්අතු ක්‍රමයට මසුන් මැරීමේ දී අවශ්‍ය මස් අතු සඳහා විශේෂයෙන්ම *Avicennia marina* වැනි කඩොලු ශාක ප්‍රයෝජනයට ගනිති. කෙසේ වුවත් මෙබඳු කටයුතු මගින් කඩලාන සම්පත ශීඝ්‍රයෙන් පිරිහී යාමට හෝ පරිසර පද්ධතිය විනාශ වී යාමට තුඩු දෙන තරම් වේගයෙන් උරු නිස්සාරණය නොකර ගන්නා නිසා එම කටයුතු පරිසර පද්ධතිය කෙරෙහි එතරම් අහිතකර නොවන බැව් පෙනී යයි.

3. තර්ජනයක් වන පරිදි කඩොලානයන්ගේ නිෂ්පාදන ඉවත්කර ගනිමින් ලබන ප්‍රයෝජන.

3.1 කුණු

හිරිගල් කැබිම සම්පූර්ණයෙන් තහනම් කිරීමෙන් පසු කැල්සියම් කාබනේට් ලබාගැනීම සඳහා කඩලානයන්ගේ බෙලි කටු ඉවත ගෙන යාම වැඩි වැඩියෙන් සිදුවෙයි.

කඩොලාන වෙතින් *Telescopium telescopium* බෙලි කටු වූත් රට වලට පුරවා කුණු පෝරණු කරා භිගනයනු ලැබේ. *Crassostrea sacostrea*, *Meretrix coasta* සහ *Gelonia coaxans* යන වර්ගද ඊට අඩු ප්‍රමාණයක් කඩලානයන්ගෙන් ඉවත ගෙන යනු ලැබේ.

3.2 දර

කඩොලු දර පිළිබඳ විශේෂ ඇල්මක් නොමැති වුවත්, වෙරළබඩ ප්‍රදේශවාසීන්ට කඩොලු වනාන්තර කරා පහසුවෙන් ළඟාවිය හැකි බැවින් ඔවුන් පෝරණු සහ බේකර්වල, කටයුතු සඳහා කඩොලු දර ලබා ගනිති.

4. අනෙකුත් වශයෙන් වෙනත් කටයුතු වලින් ආකාරයේ මෙහෙයුම්

4.1 ජලජ විද්‍යාත්මක කටයුතු:

ඉස්සන් ඇති කිරීමේ කර්මාන්තය ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රචලිත වෙමින් පවතී. ව්‍යවසායකයෝ ජලජ විද්‍යාත්මක කටයුතු සඳහා ප්‍රවර්ධනය කරනු පිණිස රජයේ ඉඩම් ඉල්ලා සිටී. එබඳු ඉල්ලීම් ලැබුණු විට එකී ස්ථාන පරීක්ෂා කරනු ලැබේ. අදාළ භූමිය කඩොලු වන රෝදකට ආසන්න මුදු බිමක් නම් හෝ කඩොලාන අසල කරදිය වගුරක් නම් බිම් ප්‍රමාණය පිළිබඳ යම් යම් සීමාවන්ට යටත්ව ප්‍රවර්ධනයට අවසර දෙනු ලැබේ.

අර්ධ සුක්ෂම සහ සුක්ෂම ජලජ විද්‍යාත්මක කටයුතුවල නියැලීමට අයදුම්කරුවන් දිවිගන්වනු ලබන නමුදු, ව්‍යාප්තකාරීව කරන කටයුතු දිවිගන්වනු නොලැබේ.

4.2 ඉඩම් ගොඩ කිරීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඇතැම් ප්‍රදේශවල නිවෙස් සහ කෝලේ නැතිම සඳහා කඩොලාන බිම් ගොඩකර ඇත. කඩොලාන පිළිබඳ සියලු අංශ සැලකිල්ලට ගෙන එකී ගොඩනැගිලි සඳහා යොදා ගත හැකි වෙනත් ඉඩම් හා සංසන්දනය කිරීමෙන් මෙම කටයුතු වඩා මෑතවත් සැලසුම් කළ හැකිව තිබිණ.

5. කළමනාකරණ උපක්‍රම කිහිපයක්

5.1 සිතියම් කරණය

කඩලාන ව්‍යාපෘතිය තක්සේරු කර ඇත්තේ දළ වශයෙන් බැවින්ද, එයද සිදුකර ඇත්තේ දශක කීපයකට ඉහතදී බැවින්ද, කඩලාන පිහිටා ඇති ප්‍රදේශ අධ්‍යයනය කර ඒවා ඉණාත්මක තත්ත්වය අනුව වර්ග කිරීමට ප්‍රයත්න දරනු ලැබේ. නව ඇස්තමේන්තු අනුව කඩලාන බිම් ප්‍රමාණය කලින් දැන සිටියාට වඩා බෙහෙවින් වැඩි බැව් පෙන්නුම් කෙරෙයි. ඇතැම් ප්‍රදේශ භෞතික වශයෙන් පරීක්ෂා කර හු වන්දිකා පහසුකම් භාවිතයෙන් සිතියම් කරණය කර ඇත.

ඇතැම් ප්‍රදේශ සංචිත වශයෙන් වෙන් කිරීම සඳහා සිදු ප්‍රදේශ වශයෙන් දැනටමත් හඳුනාගෙන ඇත.

5.2 ඒකාබද්ධ පර්යේෂණ වැඩසටහන.

ශ්‍රී ලංකාවේ කඩලානයන්හි සමාජ ආර්ථික සාධක, ජීව විද්‍යා, ජල විද්‍යාව සහ පරිසර විද්‍යාව ආශ්‍රිත තොරතුරු අල්ල වන බැවින්, ස්වාභාවික සම්පත් බලශක්ති හා විද්‍යා අධිකාරිය මගින් ඒකාබද්ධ වැඩසටහනක් සඳහා විශ්ව විද්‍යාල හා පර්යේෂණ ආයතන රාශියක් සම්බන්ධ කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘතියක් දියත් කර ඇත. ව්‍යාපෘතිය යටතේ වර්ෂයක් පර්යේෂණ පැවැත්වීමෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ කඩලාන පරිසර පද්ධතිය පිළිබඳව වඩා ගතපත් තීරණ සහ ප්‍රතිපත්ති සකසා ගැනීමට ප්‍රයෝජනවත් වන දත්ත එක් රැස්කර ගත හැකි වෙතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. ඒ අතුරින් ඇතැම් ව්‍යාපෘති මේ වන විටත් සම්පූර්ණ කර ඇත.

5.3 නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම.

වෙනත් වනාන්තර වල මෙන්ම කඩලානයන්හිදී ගස් සඳා හෙලීම වනාන්තර ආඥ පනතින් තහනම්ව ඇත. ගොඩබිම් දෙසට මිටර් 80 ක් දක්වා වූ වෙරළබඩ ප්‍රදේශයද,

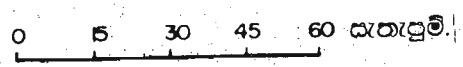
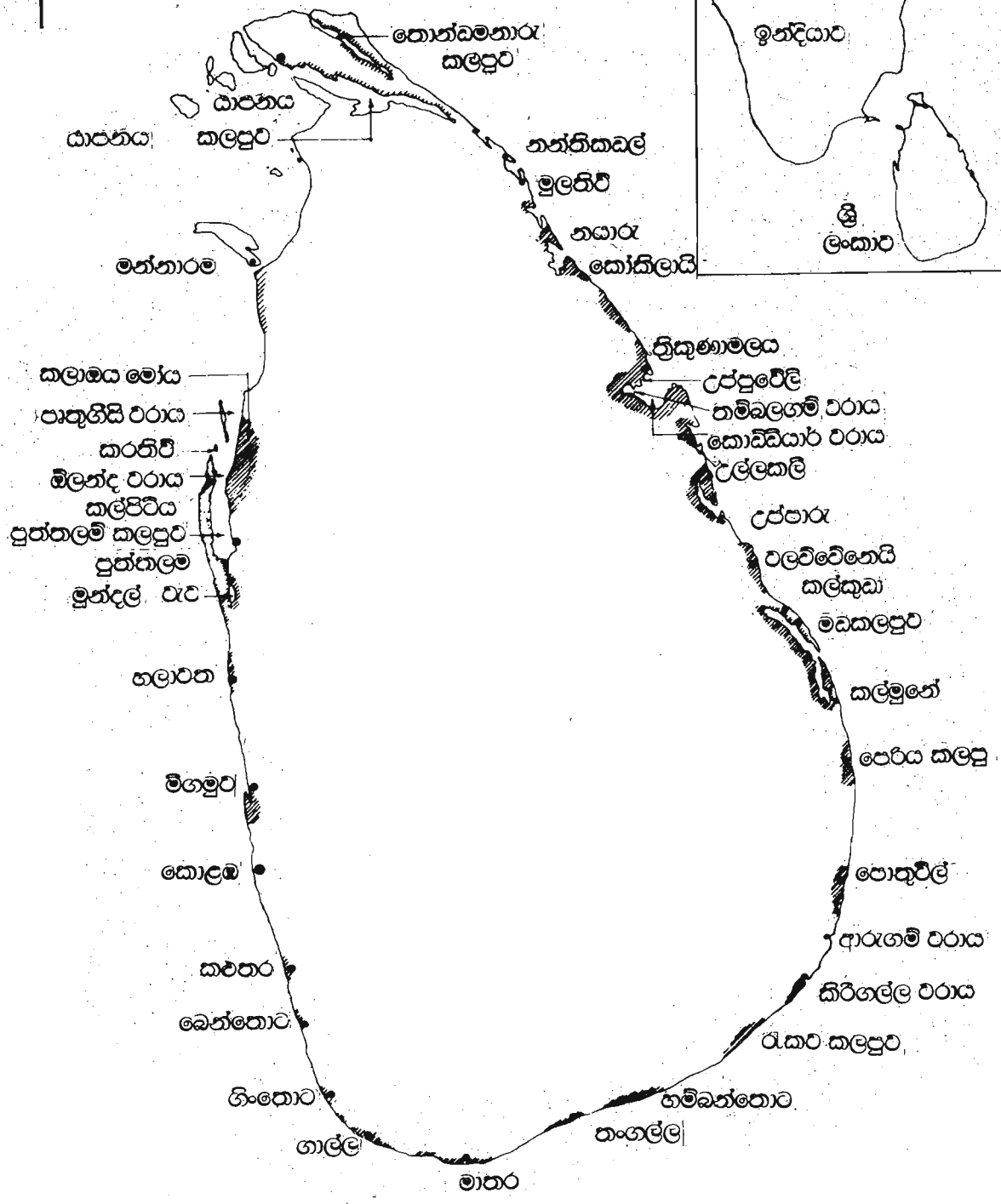
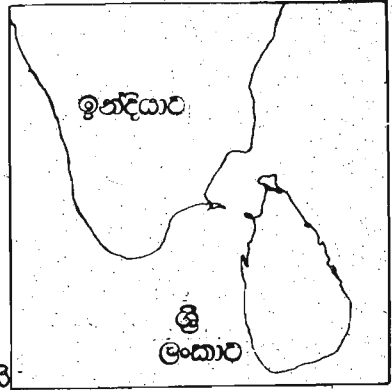
ගංගා මෝයවල කිලෝ මීටර් 2 ක් දක්වා ප්‍රදේශයද, වෙරළ සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ පාලනය යටතේ පවතියි. වෙරළබඩ ස්වාභාවික වාසස්ථාන විනාශයට තුඩු දෙන සියළු කටයුතු නීතියෙන් තහනම් වෙයි. එහෙත් ගැටළුවී ඇත්තේ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමයි.

ආශ්‍රිත ලිපි ලේඛන

1. ABEYWICKREMA B. A. (1960). Estuarine vegetation of Ceylon. Proc. Abidgan Symp. on the humid tropics. 207-210 UNESCO.
2. AMARASINGHE M. D. and PERERA W.K.T. (1984) A preliminary survey of peripheral vegetation communities of Puttalam Lagoon and Dutch Bay. SLAAS 40 Ann. Sess. (Abstract)
3. ARUCHELVAM K. 1968. The mangroves. The Ceylon Forester 8 (3 & 4):59-92
4. PINTO L. 1978. Some ecological aspects of selected mangrove islets in the Negombo Lagoon (Sri Lanka) M. Phil (Zoology) thesis. University of Sri Lanka, Colombo pp 116.
5. PINTO L. 1980. Some uses of mangroves, Karmantha, May 23-25
6. SAMARAKOON P. J.I. and RAPHAEL Y.I. (1972). On the availability of seed of culturable shrimps in the Negombo Lagoon. In Coastal aquaculture in the Indo-Pacific region, Ed. TVR Pillay, Fishing news books, Surrey, pp 251-259
7. SENEVIRATNE E. W. 1979. The Sri Lanka Mangroves. Proc. UNESCO Seminar on human uses of the mangrove environment and management implications, Dacca.

ශ්‍රී ලංකාව

පරිමාණය